

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a Mgr. et. Bc. et. Ing. Radovana Havelce v právní věci žalobce: **P. Č.,** proti žalovanému: **Česká advokátní komora,** se sídlem Národní třída 16, Praha 1, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2011, č. j. 6 A 92/2010 – 8,

takto:

Usnesení Městského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2011, č. j. 6 A 92/2010 - 8, **se ruší** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

[1] Kasační stížností podanou v zákonné lhůtě se žalobce jako stěžovatel domáhá zrušení výše uvedeného usnesení Městského soudu v Praze, kterým bylo zastaveno řízení o jeho žalobě brojící proti rozhodnutí České advokátní komory („žalovaný“) ze dne 29. 3. 2010, č. j. 806/10, kterým mu byl dle § 18 odst. 2 zákona č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších přepisů, určen advokát k poskytování právní služby.

[2] Z obsahu soudního spisu plyne, že žalobu podal stěžovatel dne 21. 4. 2010 zásilkou, obsahující 16 různých podání. Stěžovatel byl usnesením Městského soudu v Praze č. j. 6 A 92/2010 - 5, doručeným mu dne 24. 5. 2010, vyzván k zaplacení soudního poplatku ve výši 2000 Kč s upozorněním, že pokud poplatek ve stanovené lhůtě tří dnů nezaplatí, bude řízení před soudem zastaveno. Současně byl poučen o možnosti podat u soudu návrh na osvobození od soudních poplatků. Protože stěžovatel soudní poplatek neuhradil, bylo řízení usnesením napadeným nyní projednávanou kasační stížností zastaveno.

[3] V kasační stížnosti stěžovatel sice výslovně neoznačil žádný kasační důvod, nicméně s ohledem na povahu napadeného usnesení, a s přihlédnutím k tomu, že každé podání soud posuzuje podle jeho obsahu a nikoliv formy, vycházel Nejvyšší správní soud z toho, že stěžovatel uplatňuje důvod, uvedený v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen s. ř. s.), tedy nezákonnost rozhodnutí o zastavení řízení.

[4] Stěžovatel v kasační stížnosti tvrdí, že městský soud zamlčel existenci jeho žádosti o osvobození od soudních poplatků a zároveň nezmínil ani doručení urgence o vydání rozhodnutí o této žádosti. Podatelna soudu prý nezaznamenala žádný nesoulad mezi obsahem zásilky nadepsaným na obálce a jejím skutečným obsahem, který by byla povinna zaznamenat. Rovněž stěžovatel za celý rok neobdržel žádnou zprávu o chybně uvedených údajích na obálce. Stěžovateli se městský soud neozval dokonce ani po podání urgence ze dne 18. 5. 2011, a proto usnesení o zastavení řízení považuje za svévolné a jde o projev nekomunikace soudu s účastníkem řízení. Městskému soudu rovněž vytýká, že řízení zastavil téměř po roce. Stěžovatel konečně namítá, že není soudu povinen dokládat, že podání učinil, není-li k tomu vyzván. Naopak soud je povinen informovat účastníka řízení o tom, že podání neobdržel.

[5] Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení Městského soudu v Praze v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.) a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[6] Podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. platí, že „*účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu osvobozen od soudních poplatků. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly*.“

[7] V nyní projednávaném případě není sporu potud, že stěžovateli byla doručena výzva k zaplacení soudního poplatku a že byl řádně poučen i o možnosti podat návrh na přiznání osvobození od soudních poplatků. Stěžovatel soudní poplatek nezaplatil, nicméně tvrdí, že městský soud požádal o osvobození od jeho uhrazení.

[8] K tomu ze spisu plyne, že dne 9. 7. 2010 soud provedl lustraci zaplacení soudních poplatků v celkem pěti řízeních, přičemž bylo zjištěno, že ke dni 2. 7. 2010 tyto poplatky uhrazeny nebyly. K zastavení řízení však došlo až napadeným usnesením ze dne 23. 5. 2011, přičemž ještě před tímto rozhodnutím (19. 5. 2011, č. l. 10) byla městskému soudu doručena *urgence vydání rozhodnutí o žádosti o osvobození od soudního poplatku podané dne 2. 6. 2010*.

[9] Jakkoliv součástí spisu není tato žádost, jejíž vyřízení stěžovatel urgoval, a je proto sporné, zda byla skutečně podána, resp. zda byla dostatečně označena tak, aby ji městský soud mohl přiřadit k příslušné spisové značce, nelze zpochybnit, že v době rozhodování o zastavení řízení měl městský soud informaci o projevené vůli stěžovatele být osvobozen od zaplacení soudního poplatku. Na tuto urgenci proto měl soud zareagovat, a to buď zasláním příslušného formuláře potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce, anebo měl v odůvodnění napadeného usnesení přesvědčivě vyložit, proč toto podání stěžovatele nepovažuje za relevantní. Jelikož tak neučinil, dopustil se nezákonnosti.

[10] Z citované zákonné úpravy i z ustálené soudní praxe je totiž zřejmé, že při zkoumání existence předpokladu nedostatku prostředků účastníka zatěžuje jak břemeno tvrzení, tak i břemeno důkazní. Pokud chce tedy být ohledně své žádosti o osvobození od soudních poplatků úspěšný, musí jednak uvést, v čem spatřuje nedostatek svých prostředků, který, dle jeho názoru, vede k tomu, že nemůže soudní poplatek uhradit, jednak musí takové tvrzení řádně doložit. Právní úprava institutu individuálního osvobození od soudních poplatků totiž soudu neukládá povinnost, aby sám za účastníka vyhledával další skutečnosti, které mají jeho nedostatek prostředků k uhrazení soudního poplatku dokládat.

[11] Na straně druhé však platí, že pokud žalobce způsobem nevzbuzujícím pochybnosti ještě před tím, než dojde k zastavení řízení, požádá o osvobození od soudního poplatku, resp. přinejmenším projeví v tomto směru dostatečně zřetelně svoji vůli, nemůže ji soud opomenout, nýbrž je povinen s ním komunikovat a v součinnosti s ním zjistit, zda je tato žádost opodstatněná. To se však v daném případě nestalo.

[12] Nejvyšší správní soud za těchto okolností shledal, že napadené usnesení městského soudu je nezákonné, ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. a proto je podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm je tento soud vázán shora uvedeným právním názorem.

[13] V novém rozhodnutí rozhodne městský soud též o nákladech řízení (§ 110 odst. 2 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 21. července 2011

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu